

Helena Papírníková: Vánoce bez nové knihy jakoby ani nebyly

Fakt nádherná knihovna

Richard Kozohorský, autor rozhovoru, foto archiv Heleny Papírníkové

Osobnost: **Helena Papírníková**

- > Je vdaná, má 2 dcery a 2 vnoučata
- > Od roku 1992 pracuje v knihovně
- > Záliby: čtení, jízda na elektrokole

► Víte, že naše knihovna, Vzorná lidová, je už tři roky stoletá? Tenkrát, v roce 1918, místní Sokolové nabídli obci svou knihovnu o 200 svazcích s tím, že název „Masarykova veřejná obecní knihovna“ ponese. S povděkem byl přijat tento dar, neboť tím naplněn byl zákon, jenž obcím ukládal povinnost zřízení veřejných knihoven... Jací že to literáti mohli jít už tenkrát takřkajíc na dračku? Oscar Wilde, Kafka, Balzac nebo Ibsen, Čechov? A co Svěhlavička Elišky Krásnohorské?

Velkopopovická knihovna má za sebou pozoruhodnou historii. Je zrcadlem minulosti i současnosti české a světové literatury, držitelkou významných státních ocenění. Ostatně, jistý „dědek z Popovic“ vepsal onehdy do sociálních sítí:

„Nádherná knihovna, profesionální přístup a skvělá paní knihovnice Helena Papírníková. Knihovna, která nemá v širokém okolí konkurenci, jak v množství novinek, tak v přístupu ke čtenáři.

Stejně se vyjadřují i návštěvníci velkých knihoven, například v Praze. Přeji do dalších let hodně úspěchů!”

► Co tomu říkáte, paní Heleno? Jestlipak jste „dědka“ odhalila?

HP: „Samozřejmě, postupně se z něj stal věrný návštěvník knihovny a můj pomocník, který mi po léta pomáhal s fyzicky náročnými pracemi v knihovně, odvázel vyřazené knihy buď třeba do domovů důchodců, nebo v krajním případě do sběru.“

► Je myslitelné, aby ve vašem rejstříku „pánů autorů“ někdo chyběl?

HP: „Co se týče klasiky, tak mám téměř všechny autory. Letos jsem dokoupila nejméně 50 knih klasické literatury, aby se nestalo, že se dostane jen na tři studenty. Knihy rovněž zajišťuji přes tzv. Meziknihovní výpůjční službu z říčanské Městské knihovny. A pokud je ani oni nemají, Středočeská vědecká knihovna v Kladně má všechny tituly.“

► Jak funguje obměna knižního fondu?

HP: „Vyřazuji knihy poničené i zastaralé. I když vím, že některé tituly už nikdo číst nebude, protože je „jiná doba“, je mi líto každé knihy. Letos v létě jsem vyřadila několik stovek naučné literatury. Různé slovníky, staré

cestopisy, fotografické publikace. Ostatní naučnou literaturu jsem přebalila a na knihy napsala nové třídíky. Knihy jsou mé další děti a chci je mít jako z cukru. Koneckonců, obal dělá hodně i u jiných výrobků, že?“

„Knihy jsou mé další děti a chci je mít jako z cukru.“

► Jste proslulá výběrem knižních novinek, zmínil to jistě nejen onen dědek. Jak zjišťujete, který titul půjde a který naopak nebrat?

HP: „Jelikož mám hodně načteno, jsou autoři, které kupuji bez nějakých recenzí. Jinak dám ale na čtenáře. Oni jsou ti, kterým se knihy musí líbit. Někdo rád čte historické knihy, druhý napínavé či psychologické thrillery, ženy mají rády milostné romány. Někteří čtenáři mi sami píšou, že už vyšel jejich oblíbený autor, a jestli ho koupím. Knihy pro malé čtenáře vybírám zvlášť pozorně, doba Disneyovek a špatných překladů je naštěstí už za námi. Snažím se kupovat dětem pro první a druhé čtení jediné české autory. Skoro všem vybí-

ráám knihy já a věta „To jsem si zase početla, dobře jste mi vybrala“ mě těší pořád.“

► Jak početný je seznam pravidelných čtenářů?

HP: „Každý rok se jich zaregistruje kolem 500, z toho kolem 125 dětí do 15 let. Suma sumárum půjčím okolo 12 tisíc knih. Mají na výběr ze 14 tisíc knih našeho fondu, který je každý rok obohacen o více než 500 novinek. Podotýkám, že tyto knížky pořizuji jen díky vstřícnosti vedení naší obce. A pak беру několik desítek knih na výměnu – tzv. Výměnné soubory. Mám čtenáře, co chodí každý týden, a pak ty, kteří si půjčí knihy jen na dovolenou.“

► A vy sama, máte vůbec čas usednout ke knížce?

HP: „Když jsem byla malá, tak pro mě Vánoce bez nové knihy jakoby ani nebyly. Poté, co jsem si začala vydělávat, jsem si knihy pravidelně kupovala. Od té doby, co mi byla nabídnuta práce v knihovně, už knihy nekupuji. Jsem čtenářka, která se ke knihám nevrací. Je to jako v životě. Koukám se dopředu a jsem ráda za každý nový den.“

► **Které knihy zajímají dospělou klientelu především? Detektivky?**

HP: „Nejvíce se čtou thrillery, například Dívká ve vlaku, nebo Zmizelá a všechny tituly od Angely Marsonsové či Roberta Bryndzy – ty se na regále takzvaně neohřejí. Teď se těší stále větší oblibě české detektivky Michaely Klevisové nebo Vlastimila Vondrušky. Ale i milostné romány a hlavně sagy. Nejžádanějšími českými autorkami jsou Radka Třeštíková, Petra Soukupová a Petra Dvořáková. A z těch zahraničních například Lucinda Riley, která napsala sagu Sedm sester.“

► **Knihovna je organicky propojena se základní školou, pár kroků to mají i frekvenci základky umělecké, dokonce vítáte i kluky a dívky z mateřské...**

HP: „To, že je škola propojena s knihovnou, má pro ni velkou výhodu. Škola sem chodí na divadelní představení, fotí se zde, mají tu recitační soutěže, společně s knihovnou se pravidelně koná Noc s Andersenem, pro jednotlivé ročníky připravují besedy o knihách. Besedy se dětem líbí, seznamují je s knihami, které jsou vhodné zrovna pro jejich věk, učím je zařazovat knihy, orientovat se v knihovně a pouštím je nahlédnout také do míst, kam běžní čtenáři nesmí. Těm nejmenším za odměnu předčítám něco veselého. Poslední rok však v důsledku COVID-19 knihovna pro společenské a kulturní akce utichla... Ale stejně, čas tak utíká! Ti, co se zapisovali před třiceti lety, chodí už zapisovat své děti. A vzpomínají na besedy a na odpovědně strávená v knihovně, když ještě byla v budově Mateřské školy. Jak si v ní hráli na schovávanou, jak si se mnou hodiny a hodiny vyprávěli a jak jsem je musela po půjčovní době pomalu vyházet, aby šli domů. Některé děti trávily v knihovně dlouhé hodiny, vystačily si bez mobilů i internetu a bylo to hezké. Hrály se mnou hry – např. vyhledávaly určitou knihu či něco z obsahu. Starší si zde i dávali schůzky. A pak přišel internet... Od roku 2004 byl v knihovně zadarmo, což lákalo hodně dětí. Ještě před sedmi lety bylo u počítačů nejméně 15 dětí. Dnes jich tu sedí jen pár, čekají na autobus či na rodiče, než pro ně přijedou. A musím je pochválit – nemají v rukou mobil, jako dříve, ale knihu. Chodí jich do knihovny méně, ale je mezi nimi plno velkých čtenářů, což mě moc těší.“

► **Jako kluk jsem hltal, řekl bych nepovinnou četbu. Karla Maye a jeho Vinnetoua či Kara ben Nemsio, Julese Verna, ale i Staré pověsti české nebo Temno Aloise Jiráska. Díky babičce tajně i pohádky a povídky českého legionáře Rudolfa Medka. A konečně sportovní literaturu Emilem Zátopkem počínaje a horolezcem Edmundem Hillarym konče. Kterí hrdinové promlouvají ke klukům dnes?**

HP: „Nejvíce z dobrodružných knížek příběhy od Thomase Breziny, Ricka Riordana i Christopha Paoliného. Potom z doporučené četby – Ezopovy bajky, Staré řecké báje a pověsti, Staré pověsti české, z Foglara. Pro ty, kteří neradi čtou a chtějí či potřebují znát děj, vychází plno převyprávěných, zkrácených knih, které lehce přečtou i nečtenáři.“

Který autor hýbe dnešním dívčím světem?

HP: „Ta nejmenší čtou nejdříve krátké příběhy o holčičkách, např. od autora Gilberta Delahayeho – Martinku. Starší děvčata čtou dobrodružné a historické knihy od Veroniky Válkové či Kláry Smolíkové, Martina Vopěnky. Donedávna byla hitem saga Stmívání a různé knihy o upírech. Pořád se čte Harry Potter a Deníky malého poseroutky nebo Deníky mimoňky.“

„Pro ty, kteří neradi čtou a chtějí či potřebují znát děj, vychází plno převyprávěných, zkrácených knih.“

► **Vlastně nevím, jestli kniha dnes hýbe a formuje mládež. Nejsou to spíš mobily, tablety, počítačové hry?**

HP: „Ale ano, pořád nějakou knihu děti shánějí a mají chuť si ji přečíst, i když bez mobilu nedají ránu. Patřím mezi ně i já. Spíš mě mrzí, když přijdou do knihovny návštěvníci akcí ZUŠky, obce nebo školy a ani nepozdraví. Já vím, jsem stará škola, ale pořád jsme vesnice a děti by měly vědět, že mají pozdravit. Ale jak, když to rodiče nedělají? To je smutné. Čtenáři ovšem pozdravit nezapomínají.“

► **Prozradíte mi prosím, paní Heleno, kdy a kde se vzala vaše láska ke knize?**

HP: „Od druhé třídy jsem četla, a to velmi ráda a téměř pořád. Jelikož jsem byla často nemocná, nemohla jsem sportovat. A tak, i když umím bruslit a jezdit na elektrokole, které mi šetří nemocné plíce, mým největším sportovním koníčkem je uklízení. Jsem letní typ, i když zimní sporty miluju, ale teplo je teplo. Výlety na kole, třeba i dvacetikilometrové, nebo letní dovolené s mladší dcerou jsou nade vše.“

► **Jste knihovnicí odjakživa?**

HP: „Vystudovala jsem střední ekonomku v pražské Dušní ulici a nastoupila jako výrobni účetní v Safině Vestec. Práce to byla zajímavá, dostala jsem se do výroby, trezoru zlata, válcovny, nýtárny atd. Ale pak přišly děti, chtěla jsem se jim věnovat co nejdéle, a tak jsem byla devět let doma. Samozřejmě, že jsem s nimi chodila do knihovny. A aniž bych tušila, ve čtvrtek dopoledne jsem byla ještě čtenářkou a v pondělí už knihovnicí. Moc

premlouvat mě ale nemuseli. Paní Marta Lattnerová odešla do důchodu a ze mě, takového ucha, udělali vedoucí.“

► **Za oněch více než třicet let působení v naší knihovně vám prošly rukama tisíce knih. Které z nich jsou jakousi módní vlnou posledních let?**

HP: „Když jsem nastoupila v roce 1992, tak se začala číst Danielle Steelová, už nevycházela jen Ed McBain, ale plno amerických autorů. Dodnes se čte Barbara Woodová. Čekávalo se na novinky od Michala Viewegha, Haliny Pawlowské. Dnes jde Vondruška, Klevisová, Körnerová, slovenská Keleová-Vasilková či Gillerová. Já čtu ráda napínavé knihy od autorů Marsonsové, Abotové, Bryndzy, Pattersona, ale i různé novinky z řady psychologických románů.“

► **Nesčetné snímky ve fotogalerii vašeho webu prozrazují, jak zdařile multifunkční jsou prostory Vzorné lidové knihovny. Zní tu hudba, dramatická recitace, mnohdy ještě dramatictější veřejná jednání zastupitelstva obce, jsou svědkem řady výstav... Zapomněl jsem na něco?**

HP: „Na schůze různých spolků – např. včelařů, ochránců životního prostředí, na zajímavé tematické přednášky, výstavy hub, vítání občánků a výstavy uměleckých prací žáků ZUŠ Josefa Lady. Na začátku školního roku se zde koná vítání nových prvňáčků a na jeho konci jsou tito prvňáčci pasováni na čtenáře. Kromě diplomu a trička dostávají i knihu, která se na trhu nedá koupit, protože je vydávána s pomocí SKIPu (Svazu knihovníků a informačních pracovníků). Školní rok končí koncerty ZUŠ a rozlučkou se žáky devátých tříd.“

„Při výběru knih dám ale na čtenáře. Oni jsou ti, kterým se knihy musí líbit.“

► **Co se tu chystá v týdnech do konce letošního roku?**

HP: „ZUŠ si zde zarezovala tři termíny koncertů, snad nám to covid dovolí. Vánoční koncert by tu měl být i letos.“

► **Blíží se svátky vánoční a kniha pod stromečkem, to je termín mezi dárky. O kterou si mám napsat, co myslíte?**

HP: „Jelikož nejste čtenářem naší knihovny, tak nevím, co čtete. Vždy se svých čtenářů ptám, z kterého soudku mám vybrat, co rádi čtou. Současnou literaturu, českou, historickou či sci-fi? Já bych vám doporučila např. Jiřího Hájíčka. Hodně dobrý autor, je nositelem ceny Magnesia litera.“

Děkuji Vám za rozhovor. ■